

Egy éjszaka – ezernyi kíváncsi tekintet

Nem bánta meg az, aki ellátogatott szeptember 24-én a szarvasi Halászati és Öntözési Kutatóintézetbe, ahol immár másodszor rendezték meg a Kutatók Éjszakáját. A HAKI és a szarvasi Arborétum egyedülként képviselte Békés megyét az országos, sőt európai rendezvény sorozatban. 2010-ben 24 város 46 intézménye nyitotta meg kapuit hazánkban, s a szervezők becslése szerint 45-50 000 látogató volt kíváncsi a kutatók titokzatosnak tűnő munkájára – ez körülbelül 15%-kal több a tavalyinál.

Ezen az éjszakán az ország 24 városának 43 intézményében zajlott párhuzamosan az izgalmas és különleges programfolyam. Több mint 800 eseményen ezer kutató bizonyította Soprontól Budapesten át Szarvasig, hogy a tudomány izgalmas, és érdemes ezt az életpályát választani.

A rendezvény mottóját a világhírű tudóstól, Albert Einsteinől kölcsönözték, miszerint „nem vagyok különösebben tehetséges, csak szenvedélyesen kíváncsi.” Ezt a kíváncsiságot elégíthették ki most kicsik és nagyok, amikor ellátogattak a programokra.

A HAKI-ban már kora délutántól érdekes programok várták a látogatókat, így a nap végére rekord született és három híján 300 elégedett vendégnek mutathatták meg a kutatók milyen érdekes is a vízi élet tanulmányozása. A programok központja a intézet könyvtára volt, ahonnan minden vendég apró ajándékokkal vághatott neki a felfedezésnek.

A fantasztikus szeptember végi napsütésben Feledi Tibor kutató vezetésével indultak a csoportok a kísérleti tavak partjára, ahol Kalmár Mihály kísérleti halász mutatta be, hogyan kell hatékonyan használni egy dobóhálót, ha a kutatók arra kíváncsiak, hogy mit rejt a tó, amelyben különleges tokféléket nevelnek. Miden dobás után újabb és újabb különlegességeket sikerült kifogni, így láthattak vizát, vágó tokot, lénai tokot és kecseget is. Az igazi sztár egy majd 18 kilós lénai tok volt. Fontos, hogy minél többen megismerjék ezeket a különleges halakat, hiszen így talán a környezet iránti felelősség érzése is erősödik.

A tokok után Bozánné Békefi Emese kalauzolta a csoportokat az intenzív, afrikai harcsákat nevelő telephez, ahol mindenki részt vehetett egy igazi élmény-etetésen. Aki belemarkolt a haleleséget rejtő zsákba, saját maga tapasztalhatta meg milyen az, amikor a halaktól forni kezd a víz.

A napsütésben kicsik és nagyobbak is felfedezhették az intézet szépen ápolt parkját, ahol Körösparti János a térképészettel ismertette meg a kíváncsiakat. Mindenki kipróbálhatta a kutatómunka során használt különböző, modern helymeghatározó eszközöket.

Aki elfáradt a napsütésben, az bátran beléphetett az intézet immunológiájának molekuláris biológiai laboratóriumának hűvösébe, ahol Ardó László és dr. Lehoczky Isván szakértő kalauzolásával tehetett kirándulást a halak véreinek apró elemei között.

A könyvtárban dr. Józsa Vilmos tartott előadást mindazoknak, akik a halak felépítésére és különleges tulajdonságaira voltak kíváncsiak. Majd dr. Kucska Balázs a gyakorlatban is szemléltette, hogyan kell szabályosan, a halak elkábítása után felboncolni az állatokat, így mindenki láthatta, hogy az elméleti előadásban bemutatott részletek hogyan festenek a valóságban.

Egy másik teremben eközben Jancsóné Kosáros Tünde és Hegedűs Réka egy akváriumokból felépített modell-vízkezelő rendszer elemei között mutatta be, hogy a különböző ipari elfolyó vizek tisztítása megoldható természetes eszközökkel is. Bemutatták a kutatómunka során használt eszközöket és aki akarta, akár saját kezűleg is végezhetett méréseket. Eközben megtudhatták, hogy mit jelent a biodiverzitás és miért fontos a védelme, valamint azt is, hogy 2010 a Biodiverzitás Nemzetközi Éve.

A könyvtár előadótermében nagy érdeklődéssel kísért program volt a szabályosan lebonyolított, ízesítéssel egybekötött halhús minősítő kóstoló. Ahol kicsik és nagyok ver-

sengtek azon, kinek jobb az ízérzékelése. A kóstoló lebonyolítását Gyöngyösiné dr. Papp Zsuzsanna, Jakabné dr. Sándor Zsuzsanna, Bíró Janka és Molnár Judit felügyelte.

Mivel sokan először voltak a rendezvényen, illetve először léptek be egy kutatóintézet kapuján, nagy érdeklődéssel figyelték az EU-sarokban Gyalog Gergő és Jancsó Mihály előadását a HAKI EU által finanszírozott projektjeiről, köztük a Kutatók Éjszakájáról is.

A könyvtár emeletén eközben sokan pihentek meg a retrómozivá alakított olvasóteremben, ahol a HAKI-ról készült régi bemutatófilm forgott.

Az emeleten kapott helyet a HAKI rizses kutatásait bemutató kiállítás, ahol vödörkben modellezett rizsföldek között érinthették meg a látogatók a növényeket, miközben az is kiderült Jancsó Mihály előadásából, hogy rizsszem és rizsszem között is óriási lehet a különbség és aki nyitott szemmel jár, az Szarvas környékén is láthat igazi, vízzel elárasztott rizsföldeket. Itt kapott helyet az alkotópaddal kapcsolatos kereszttel program, ahol főleg a kisebbek természetes alapanyagok, elsősorban rizsszemek felhasználásával készíthettek apró műalkotásokat.

A nap végén mindenki élményekkel telve szállt fel a buszra, illetve a biciklik nyergébe. Az eseményről többek között a HAKI honlapján található fényképes beszámolót: www.haki.hu.

Köszönjük mindenkinek, hogy velünk töltötték ezt az izgalmas estét és találkozunk jövőre is egy még színesebb éjszakán! Hiszen ha szeptember utolsó pénteké, akkor Kutatók Éjszakája!

Kutatók, halak, gyermekek

A HAKI dolgozóinak jóvoltából az idén sikerült – a Bacsó utcai óvoda nagy- és középső csoportos gyermekeivel – a Kutatók Éjszakája programhoz csatlakozni. Kis „kutatóink” már korán reggel nagy izgalommal várták a busz érkezését, ami a kutatóintézet területére repített minket. Kilenc óra után nem sokkal kezdődtek az izgalmas programok, amelyek sok csodát és érdekességet rejtettek számunkra.

Bemutatták a dobóhálós halászatot, az így kifogott lénai tokhalat a gyermekek alaposan szemügyre vehették, száját csak hosszas keresgélés után sikerült megtalálniuk. Majd megetették a mindig éhes, és türelmetlen afrikai harcsák hadát. Ez után következett a „halsimogatás”, busát, harcsát, amúrt, és pontyot tapogattunk, szaglásztunk. Pikkelyeket válogattunk, megismerhettük a vizeinkben élő halfajokat, s egy akváriumban szemügyre vehettük a távoli országok jellegzetes „tátogóit”.

Pihenésképpen egy kis kézműves tevékenység következett. Halakat hajto-

gattunk, és ragasztottunk rizsszemekből. S miért pont rizsből? Megtudtuk, hogy a hal és a rizs nem csak a tányérunkon, de élőhelyükön is jól megférnek egymás mellett.

A délelőtt során minden érzékszervünk igénybe volt véve, tapintottunk, szagoltunk, és láttunk sok érdekességet. Bár akárhogy figyeltünk a halak „énekét” nem sikerült meghallanunk, a sok érdekes információ a hallásunkat így is igénybe vette. Legvégül a hosszas séta és a parkban való szaladgálás után izelőbimbóink is sorra kerültek, megkóstoltuk milyen az afrikai harcsa íze, ha bundába rejtik. Kis kutatóink rengeteg élménnyel gazdagodtak, amit lázasan osztottak meg szüleikkel.

Köszönjük a HAKI-nak a gondosan megszervezett napot, a sok csodát, az odafigyelést, és a lehetőséget. A Bacsó utcai óvodások apraja és nagyja!

Czifráné Petrovskai Anita, óvodai munkaközösség-vezető

